

КУХТЕНКО Олександр Іванович (26. 02(11. 03). 1914, м. Городня, нині Черніг. обл. — 18. 12. 1994, Київ) — фахівець у галузі технічної кібернетики. Доктор технічних наук (1955), професор (1956), академік НАНУ (1972). Засл. діяч н. УРСР (1974). Держ. премія УРСР в галузі науки і техніки (1978, 1991), премія ім. В. Глушкова АН УРСР (1986). Учасник 2-ї світової війни. Бойові нагороди. Закін. Сталін. індустр. інститут (нині Донецьк, 1936), де й працював на каф. теор. і приклад. механіки до 1941. У 1945–54 — в Інституті гірн. справи АН УРСР (Київ): від 1949 — засн. і кер. лаб. автоматики; водночас від 1946 — старший викладач Київ. політех. інституту; 1955–63 — у Київ. інституті інж. цивіл. авіації: завідувач кафедри математики та теор. механіки, від 1957 — каф. теорії автомат. керування, від 1958 — проректор з н.-д. роботи, 1961–63 — завідувач кафедри автоматики; водночас 1958–65 — професор кафедри теор. механіки Київ. університету; від 1963 — засн. і зав. відділу систем. дослідж., від 1988 — радник дирекції Ін-ту кібернетики НАНУ (Київ). Наук. дослідж.: питання динаміки неголоном. систем; теорія інваріантності та її застосування у різних галузях техніки; абстракт. теорія

систем, інформатики й інформатизації суспільства; методологія та історія науки. Розробив самоналагоджувану за принципом інваріантності АСК (спільно з А. Шевельовим), знайшов розв'язок задачі інваріантності щодо зміни її параметрів. Під керівництвом К. у рамках держ. програми 1967–71 створ. спец. тренажер «Сіріус», що готував космонавтів до посадки косміч. апарата на поверхню Місяця. Ініціював та брав участь у створенні НДІ між-дисциплінар. дослідж. при Київ. політех. інституті (1990), на основі якого 1997 постав Інститут приклад. систем. аналізу Нац. політех. інституту України «Київ. політех. інститут», Міністерства освіти і науки України та НАНУ. Заст. гол. ред. вид. «Енциклопедія кібернетики» (у 2-х т., К., 1974). На будівлі Нац. авіац. університету 2006 К. встановлено мемор. дошку.

Основні праці

Проблема инвариантности в автоматике. К., 1963; Проблема многомерности в теории сложных систем // КВТ. 1969. Вып. 1; Теория алгебраических инвариантов в задачах автоматического управления // Там само. 1978. Вып. 39; Абстрактная теория систем и прикладные исследования // Там само. 1982. Вып. 54; Концептуальная научная революция и кибернетика // Методол. пробл. кибернетики и информатики. К., 1986; Кибернетика и фундаментальные науки. К., 1987.

Рекомендована література

1. Александр Иванович Кухтенко: Биобиблиография. К., 1991;
2. Азарсков В. Н., Шевелев А. Г. Научная, педагогическая и общественная деятельность А. И. Кухтенко // Пробл. информатизації та упр. 2004. Вип. 11;
3. Глебова А. И., Кухтенко Т. А. А. И. Кухтенко и его научная школа // Наука та наукознавство. 2007. № 4.

В. І. Миронцева

Бібліографічний опис:

Кухтенко Олександр Іванович / В. І. Миронцева // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-52245>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).